

Sveriges Jordägareförbund & Hargs Bruks inspel till klimatpolitisk handlingsplan

Jord- och skogsbruket

Inledning

En klimatomställning kommer att ställa stora krav på användningen av mark. Markägarna kommer att ha en central roll dels genom att genom sin verksamhet bidra till omställningen men det kommer även att ställas krav på att markägare upplåter delar av marken för olika former av intrång, t.ex. ledningsdragningar. För att denna omställning ska gå så smidigt som möjligt är det av oerhörd stor betydelse att det finns ett robust system för markägarkontakter, flexibilitet för att kunna anpassa lösningar till markägarens näringsverksamhet och respekt för vederbörandes äganderätt samt finansiering för ersättningar.

Vilka är era största hinder för att kunna bidra till klimatomställningen? Vad behöver politiken undanröja för hinder och skapa för incitament för att möjliggöra klimatomställningen mot netto noll utsläpp 2045?

De största hindren är att svenskt lantbruk har låg konkurrenskraft mot importerat livsmedel som är producerat under mindre hållbara former. Det är positivt att svenskt lantbruk är ett av världens mest klimat- och miljösmyrt – dock endast om det enskilda lantbruksföretaget får ersättning för de ökade produktionskostnaderna. Det kan ske marknadsdrivet med högre avräkningspriser eller offentliga kompensationsmodeller.

- Minskad byråkrati genom ett förenklat regelverk och likriktad tillämpning och bedömning vid beslut, tillsyn och kontroll kommer öka lönsamheten och incitament för tillväx inom jord- och skogsbruket. Viktigt att ta hänsyn till företagsstrukturen inom gröna näringar, där tex över 70% av lantbruksföretagen inte har anställd personal.
 - *Förenklad byråkrati och likriktad regeltillämpning mot jord- och skogsverksamheter.*
- Inom lantbruket är låg konkurrenskraft mot mat importerad från länder med mindre hållbar produktion det största hindret för att kunna bidra. Här måste producenterna få ersättning för de ökade kostnader en "hållbar" produktion medför.
 - *Kompensationsstöd vid nationella särkrav vid produktion i regelverket.*
- Påskynda anslutningsmöjligheten då ökad elförbrukningen kommer att behöva mer effekt. Handläggningstiden kan idag vara upp till 1 år för att få svar om förfrågan om utökat effektbehov och uppdatering av befintlig anslutning. Detta skulle också ge möjlighet att producera mer el på befintliga anslutningar och produktionsanläggningar.
 - *Förenklad handläggning och kortare handläggningstider för omställning.*

- Utveckla befintliga stamnät för att möjliggöra utvecklingen av miljövänliga metoder som kräver elektrifierad utveckling. Det går idag inte att utöka effektuttaget överallt.
 - o *Se över stamnät som inte är tillräckliga för omställning.*
- Möjliggöra att elnät inom fastigheten kan byggas ihop för att möta egen produktion av el. När det samtidigt utvecklas solcellsanläggningar och biogas på gårdsnivå.
 - o *Möjliggör gårdsnät för egen produktion.*
- Dagens maskiner inom jord och skog samt entreprenad drivs, i huvudsak, av fossila drivmedel. De skulle kunna ersättas ganska snabbt med tex HVO 100. Möjliggör att HVO 100 alt. andra biodrivmedel blir konkurrenskraftig mot fram för allt diesel. Ökad produktion av biodrivmedel skapar arbete och är en cirkulär produktion.
 - o *Främja produktion och skattelättnader på biodrivmedel i övergångsfas.*
- Främja ökad produktion av förnybar el, med vind och sol.
 - o *Mer flexibel, främjande och skyndsamt tillståndshantering för etablering.*
 - o *Länsstyrelsen måste besluta likriktat i hela landet med och det kommunala vetot tas bort.*
 - o *Ändra gränsen för hur stor anläggning som betalar energiskatt*
 - o *Tillåt anläggningar på jordbruksmark generellt*
 - o *Snabba på anslutningsprövningen*
- Premiera ökad vallproduktion.
 - o *Inför vallstöd då åtgärden binder kol och bidrar till biologisk mångfald.*
 - o *Grödor som bidrar särskilt positivt till klimat och miljö ska premieras.*
- Uppfattningen av betesdjur och mjölkproduktionen måste nyanseras.
 - o *Idisslare är som näringsomvandlare av gräs en viktig del i klimat- och miljönyttig och mindre sårbar livsmedelsproduktion.*

Hur utvecklas era affärsmodeller och värdekedjor för att bidra till målet om nettonollutsläpp? Hur kan utsläpp från era marker och verksamheter minska, och hur kan ni bidra till negativa utsläpp?

Frågeställningen måste omformuleras och utgå ifrån hur skogen och lantbruket kan ersättas för de nyttor som skapas av enskilda företag och har ett allmänt samhällsintresse. Produktionsanpassning som idag inte ersätts av slutkund med anledning av konkurrens från importerade billiga alternativ medför att förmågan till ytterligare anpassad produktion är starkt begränsad. Dessutom är det viktigt att titta på nuläget och hur stor anpassning som redan är gjord och den nytta som svensk produktion bidrar med i jämförelse med andra länder. Det blir inte en rättvis jämförelse att utgå ifrån nuläge i svensk skogs- och lantbruk när så stora produktionsanpassningar är genomförda under de senaste decennierna.

- Idag bär jord- och skogsföretagen de själva kostnaderna och de största riskerna för en hållbar produktion. Skapa incitament för att göra de produktionsvalen som är i flera avseenden de miljövänligaste. Välja grödor, trädslag som skapar de bästa miljövänliga förutsättningarna. När våra konsumenter sviker de miljövänliga valen i butiken måste politiska incitament styra produktionen till att producera miljövänligt livsmedel.
 - o *Ge markägare och producenter incitament och ersättning till hållbara val och produktionsmetoder som kan gynna hela samhället.*
- Införa offentligt finansierade samt främja privata marknadsdrivna ersättnings- och affärsmodeller till skogs- och lantbruksföretag som vidtar åtgärder som ökar kolinlagring.
 - o Främja handel med kolkrediter till nytta för skogs- och lantbrukare.
 - o Främja, stimulera och förenkla införandet av affärsmodeller som ersätter skogs- och lantbrukare för åtgärder som ökar kolinlagring eller minskar kolavgång.
 - o Utforma offentliga ersättningsmodeller för skogs- och lantbrukare som vidtar åtgärder som ökar kolinlagring.
- Ökade ersättningar för klimat- och miljöåtgärder i lantbruk och skog
 - o *Inför högre ersättningsnivåer för klimat- och miljöåtgärder inom CAP (idag endast kostnadsersättning)*
- Effektiva distributionslösningar.
 - o *Skapa och möjliggöra affärer där smarta distributions- och logistiklösningar premieras.*
 - o *Vi måste göra en omställning i vårt beroende av förbränningsmotorer i både skog och lantbruk. Ökad produktion och skattelättnad av biodrivmedel.*
- Smart vattenanvändning
 - o *Strandskyddet i anlagda våtmarker ska tas bort.*
 - o *Tillåta multifunktionalitet i våtmarker med att möjliggöra bevattning, utsättning av kräftor, änder och fisk.*
 - o *Investeringsstöd och rådgivning kring vattenanvändning i jord och skog.*
- Översyn av dagens certifieringsmodeller – nytta och lönsamhet måste kombineras
 - o *Det är inte självklart att det miljövänligaste sättet att bedriva skogs- och lantbruk är i enlighet med dagens certifieringar. Vi måste hitta en medelväg med fokus på utsläpp i kombination med lönsamhet.*
- Översyn av dagens arrendelagstiftning
 - o *Arrendelagstiftningen måste justeras för att gynna längre arrendeavtal som också skapar möjlighet för markägare och arrendator att göra långsiktiga investeringar som gynnar klimat och miljö.*
 - o *Ta bort besittningsskyddet.*

- Flexibelt regelverk med utrymme för regionala anpassningar
 - *I vårt avlånga land är det stor skillnad hur vi kan bidra med kolbindning och förutsättningarna skapar olika möjligheter. Stor del av detta står vallarealerna och betesmarkerna som samtidigt producerar ett högkvalitativt livsmedel i form av kött och mjölk.*

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare Sveriges Jordägareförbund

Jakob Tufvesson
VD Hargs Bruk

Om Sveriges Jordägareförbund

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata markegendomarna i Sverige som tillsammans förvaltar över 1,5 miljoner hektar.

Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande då våra medlemmar ofta bedriver produktion inom flera verksamhetsgrenar i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.